

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI VE BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI

71369

Sayı :B.02.0.003/01- 1766

11 /11 /2007

Konu : 7/369 esas sayılı
yazılı soru önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi :01.11.2007 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/106-10-34/4078 sayılı yazısı.

Hatay Milletvekili Sayın Süleyman Turan ÇIRKIN tarafından Başkanlığınıza sunulan 7/369 sayılı yazılı soru önergesinin cevabına ilişkin olarak Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı'nın 09.11.2007 tarih ve B.02.1.TÜİ.0.63.00.00.610-1849 sayılı yazısı ilişikte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Nazım EKREN
Devlet Bakanı
ve
Başbakan Yardımcısı

EK: TÜİK Başkanlığı'nın 09.11.2007 tarih ve 1849 sayılı yazısı.(13 sayfa)

DAĞITIM _____ :
Gereği _____ :
TBMM Başkanlığına

Bilgi _____ :
Başbakanlığa

7/369

T.C.
BAŞBAKANLIK
Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı

Sayı : B.02.1.TÜİ.0.63.00.00.610- 1849

09./11/2007

Konu : Soru Önergesi

DEVLET BAKANLIĞI VE BAŞBAKAN YARDIMCILIĞINA
(Sayın Nazım EKREN)

İlgi : 02/11/2007 tarih ve B.02.0.003/01-1684 sayılı yazınız.

Hatay Milletvekili Sayın Süleyman Turan ÇİRKİN tarafından Başbakan Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN'na tevcih edilen, Sayın Başbakanımızın da kendileri adına Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Sayın Nazım EKREN koordinatörlüğünde cevaplandırılmasını istediği 7/369 esas sayılı yazılı soru önergesi için Kurumumuzdan istenilen bilgiler hazırlanarak ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Doç. Dr. Ömer DEMİR
Başkan

EK:

Konuya ilişkin bilgiler (3 sayfa)

Hanehalkı İşgücü Anketleri Hakkında Genel Açıklama (5 sayfa)

Hanehalkı İşgücü Araştırması 2007 Haziran Dönemi Sonuçları (4 sayfa)

09.11.2007
2329

Yücetepe Mah. Necatibey Cad. No: 114 06100, Çankaya/ANKARA	İlgili Birim:	Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği
Tel.: (0312) 410 04 10 (Santral)	Tel.:	(0312) 410 01 10 – 425 20 52
Faks: (0312) 425 33 87 – 418 11 82	Faks:	(0312) 425 20 53
İnternet Adresi: www.tuik.gov.tr	E-posta:	bhim@tuik.gov.tr

Hatay Milletvekili Sayın Süleyman Turan ÇİRKİN tarafından Başbakan Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN'na tevcih edilen, Sayın Başbakanımızın da kendileri adına Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Sayın Nazım EKREN koordinatörlüğünde cevaplanmasını istediği 7/369 esas sayılı yazılı soru önergesinde istenilen bilgiler

1- Türkiye'de işsiz sayısı ve işsizlik oranına dair resmi veriler TÜİK tarafından uygulanmakta olan hanehalkı işgücü anketi sonuçlarına dayalı olarak hesaplanmakta ve yayımlanmaktadır. Hanehalkı işgücü anketinde, istihdam ve işsizliğe dair verilerin yanı sıra, işgücüne dahil olmayanlar da nedenlerine göre sınıflandırılmakta ve bu bilgilere de TÜİK tarafından her ay yayımlanmakta olan işgücü istatistikleri haber bültenlerinde yer verilmektedir. İşgücüne dahil olmayanlar şu başlıklar altında sınıflandırılmaktadır;

- İş aramayıp, çalışmaya hazır olanlar
 - İş bulma ümidi olmayanlar
 - Diğer
- Mevsimlik çalışanlar
- Ev işleriyle meşgul
- Öğrenci (eğitim/ öğretim)
- Emekli
- Çalışamaz halde
- Diğer

İşgücüne dahil olmayanların sayısal dağılımına ilişkin olarak, Mayıs, Haziran, Temmuz 2007 dönemi¹ işgücü istatistikleri haber bülteninde yer alan tablo aşağıda verilmiştir.

Tablo 1- İşgücüne dahil olmayanların nedenlerine göre dağılımı

	2007 Haziran	
	Sayı	%
İşgücüne dahil olmayan nüfus	26 617	100,0
İş aramayıp, çalışmaya hazır olanlar	1 836	6,9
İş bulma ümidi olmayanlar	646	2,4
Diğer	1 190	4,5
Mevsimlik çalışanlar	135	0,5
Ev işleriyle meşgul	12 165	45,7
Öğrenci (eğitim, öğretim)	3 695	13,9
Emekli	3 309	12,4
Çalışamaz halde	3 100	11,6
Diğer	2 379	8,9

¹ 2005 yılından itibaren hareketli üç aylık dönemler esas alınarak her ay açıklanmakta olan sonuçlar, ifade kolaylığı açısından ilgili üç aylık dönemin ortasındaki ay adıyla anılmaktadır.

ANKA Ajansı'nın haberinde yer alan iş aramazken çalışmaya hazır olanlar ile mevsimlik çalışanlara ilişkin veriler, TÜİK tarafından yayımlanan veriler olmakla birlikte, bu kavramlar, işgücü anketi tanımları gereği² işsiz kapsamında değil işgücüne dahil olmayanlar başlığı altında yer almaktadır.

ANKA Ajansı'nın yapmış olduğu hesaplama ise, bugüne dek pek çok araştırmacı ve gazeteci tarafından yine TÜİK'in açıklamış olduğu veriler kullanılarak yapılmış bir hesaplama yöntemine dayanmaktadır. TÜİK, kullanıcıların yeni bir işsiz tanımı yaparak o tanıma uygun sayısal değerleri elde etmelerine imkan sağlayacak detayda bilgileri düzenli olarak yayımlamakla birlikte bu şekilde yapılan hesaplamalarla ulaşılan rakam ve oranlar özel amaçlı çalışma niteliği taşımaktadır.

Aşağıdaki tablo ANKA Ajansı'nın Tablo 1'de verilen TÜİK verilerini kullanarak, söz konusu işsizlik oranına ne şekilde ulaştığını göstermektedir.

Tablo 2- ANKA Ajansı tarafından yapılan hesaplamada esas alınan veriler

İş aramayıp, işbaşı yapmaya hazır olan						ANKA Ajansı tarafından hesaplanan işsiz sayısı (B+C+D+E)	ANKA Ajansı tarafından hesaplanan işsizlik oranı $G/(A+C+D+E)*100$
İşgücü	Resmi işsiz sayısı	İş bulma ümidi olmayanlar	Diğer	Mevsimlik çalışan	Resmi işsiz sayısı (B/A*100)		
A	B	C	D	E	F	G	H
25 866	2 285	646	1 190	135	8,8	4 256	15,3

2- TÜİK, işsizliğin ölçümü konusunda Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından benimsenen tanım ve kavramları kullanmaktadır. Bu kapsamda işsizlik şu şekilde tanımlanmaktadır;

İŞSİZ: Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son üç ay içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm kişiler işsiz nüfusa dahildirler.

Ayrıca, üç ay içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenlerden, 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek kişiler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

Türkiye'de istihdam edilenler ile işsizlerin sayısı ve özelliklerine ilişkin bilgiler 1988 yılından itibaren düzenli olarak uygulanmakta olan hanehalkı işgücü anketleri ile derlenmektedir.

² TÜİK, uygulamakta olduğu işgücü anketinde Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından geliştirilen norm ve standartları kullanmaktadır.

3- İlk madde de açıklanmaya çalışıldığı gibi, ANKA Haber Ajansı TÜİK tarafından yayımlanan verileri kullanarak, uluslararası tanımlara uygun olmayan, hiçbir şekilde resmi istatistik niteliği taşımayan, bir işsizlik oranı elde etmiştir. ANKA Haber Ajansı'nın hesaplamış olduğu rakamın, resmi işsizlik oranından farklı olmasının sebebi, işsizlik kapsamında değerlendirilmesi mümkün olmayan büyüklüklerin (iş aramayıp, çalışmaya hazır olanlar ile mevsimlik çalışanlar), ANKA Haber Ajansı tarafından işsiz sayısına dahil edilmiş olmasıdır.

4- Türkiye'de istihdam edilenler ile işsizlerin sayı ve özelliklerine dair temel veri kaynağı olan ve 1988 yılından itibaren TÜİK tarafından düzenli olarak uygulanan hanehalkı işgücü anketi **örneklemeye dayalı bir araştırmadır**. Hanehalkı işgücü anketi için her ay yaklaşık 13,000 hane örnekleme yöntemlerine dayalı olarak seçilmekte, bu haneler anketörler tarafından ziyaret edilerek hanehalkı işgücü anketi uygulanmaktadır. Bu kapsamda her ay anket uygulanan toplam fert sayısı yaklaşık 123.000, 15 ve daha yukarı yaştaki fert sayısı ise yaklaşık 90.000'dir.

Araştırma kapsamında yer alan fertler ile birebir anket uygulanmakta ve bu fertler araştırma soru kağıdında yer alan sorulara verdikleri cevaplara göre istihdam edilen, işsiz veya işgücüne dahil olmayan kategorilerinden birinde sınıflandırılmaktadır.

Türkiye İş Kurumu'na başvuran kişi sayısına ilişkin bilgiler kayıtlı işsiz sayısını ifade etmekte olup, bu bilgiler Türkiye İstatistik Kurumu tarafından değil, Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından yayımlanmaktadır. TÜİK'in yayımlamakta olduğu resmi işsiz sayısı ve işsizliğe dair bilgilerin İŞKUR tarafından derlenen ve yayımlanan kayıtlı işsiz sayısına ilişkin veriler ile ilgisi bulunmamaktadır.

HANEHALKI İŞGÜCÜ ANKETLERİ HAKKINDA GENEL AÇIKLAMA

Tarihçe

Türkiye'de planlı kalkınma dönemine geçişle birlikte iktisaden faal nüfus yapısı hakkındaki bilgiler, beş yılda bir yapılan Genel Nüfus Sayımlarından ve 1966 yılından itibaren yapılan Hanehalkı İşgücü Anketlerinden (HİA) derlenmiştir. Ancak, 1988 yılına kadar bu kaynaklardan elde edilen veriler, özellikle işgücü piyasasının izlenmesinde temel veri kaynağı olan işgücü anketinden elde edilen veriler; coğrafi kapsam, tanım, kavram, değişken ve sınıflandırmalardaki farklılıklar nedeni ile zaman serisi içinde birbiri ile karşılaştırılabilir nitelikte değildir.

Bu bağlamda, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) koordinatörlüğünde yürütülen İşgücü Piyasası Enformasyon Sistemi (İPES) Projesi kapsamında ve daha sonra Dünya Bankası İstihdam ve Eğitim Projesi çerçevesinde, Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO)'nın de teknik katkıları ile yapılan çalışmalarda, işgücü piyasası nabzının daha doğru ve zamanında ölçülmesi amacıyla yönelik olarak, hanehalkı işgücü anketlerinin yeniden yapılandırılması hedeflenmiştir.

1988-2000

Bu kapsamda, iktisaden faal nüfus, istihdam, eksik istihdam ve işsizlik ile ilgili son uluslararası standartlar (ILO, Onüçüncü Çalışma İstatistikçileri Konferansı, 1982) doğrultusunda, işgücü değişkenlerini ve aynı zamanda işgücünde zaman içinde olabilecek değişiklikleri daha doğru ölçebilmek ve uluslararası istatistiklerle kıyaslanabilirliği sağlamak amacıyla, 1988 yılında, anket her yönü ile gözden geçirilmiş ve yeni bir yapıya kavuşturulmuştur.

Hanehalkı işgücü anketleri ile amaçlanan, kullanıcıların işgücü piyasasına farklı açılardan yaklaşımlarını mümkün kılacak değişkenlerin elde edilebileceği soru kağıdı ve tabülasyon planı oluşturmakla birlikte, temelde işgücü piyasasında kullanılan kavram kargaşasına son vermek ve uluslararası karşılaştırmalara elverişli rakam elde edebilecek tanımları oluşturabilmektir.

Bu amaçla, Onüçüncü Çalışma İstatistikçileri Konferansında benimsenen temel tanım ve kavramların kullanıldığı bu serideki anketler, Ekim 1988'den itibaren her yılın Nisan ve Ekim aylarının pazartesi ile başlayıp pazar ile biten son haftası referans alınarak uygulanmış ve sonuçlar, Türkiye, kentsel ve kırsal yerler ayrımında yayınlanmıştır.

Ekim 1988'den Nisan 1994'e kadar HİA'nın her uygulamasında, Türkiye genelinde ikame prensibiyle 11,160 hanehalkı ile anket yapılmakta iken, Ekim 1994 HİA uygulamasında örnek tasarımı değiştirilmiş olup, bu uygulamadan itibaren ikame prensibinden vazgeçilip cevapsızlık uygulamasına geçilmesiyle, örnek büyüklüğü yaklaşık 15,000'e çıkartılmıştır.

2000-2003

2000 yılında hanehalkı işgücü anketinin; uygulama sıklığı, örnek büyüklüğü, tahmin boyutu, soru kağıdı gibi konularda önemli değişiklikler yapılmıştır. Bu değişiklikler, mevcut seri ile karşılaştırma imkanını sağlayacak biçimde geliştirilmiştir. Bu yeni tasarım ile, tahminlerin duyarlılığının artırılması hedeflenmiştir. Yeni örnek tasarımında dönemlik (üç aylık) örnek büyüklüğü 23,000'e çıkartılmış ve bu tasarım ilk defa Ekim 1999 Hanehalkı İşgücü Anketi'nde kullanılmıştır.

2000 yılında Hanehalkı İşgücü Anketinin tahmin boyutu da ülke ihtiyaçlarına göre yeniden düzenlenmiştir. Bu yıldan itibaren, anketin alan uygulaması aylık olarak gerçekleştirilirken tahminler; üçer aylık dönemlerde Türkiye, kent ve kırsal, yıllık olarak; Türkiye, kent, kırsal, yedi coğrafi bölge ve dokuz il merkezi için (Adana, Ankara, Antalya, Bursa, Erzurum, Gaziantep, İstanbul, İzmir, Samsun) verilmiştir.

Anketin 2000 yılından itibaren uygulanmaya başlanan yeni örneklem tasarımı ile, bir hanehalkı dört dönem takip edilmiştir.

Anketin yeni örneklem tasarımı ile, bir hanehalkı dört dönem takip edilmekte, dolayısıyla, hanehalkını oluşturan fertlerin zaman içerisindeki hareketlerinin izlenmesi, ülke içerisindeki ekonomik gelişmelerin fertler üzerindeki etkilerinin ölçülmesi mümkün olmaktadır.

2000 yılında işgücü piyasasına ilişkin derlenen verileri zenginleştirmek amacıyla hanehalkı işgücü anketi soru kağıdına bazı sorular eklenmiştir. Bu sorulardan bazıları informal sektör istihdamı konusundadır.

Yeni seride yapılan bir diğer değişiklik ise, 2000 yılına kadar 12 ve daha yukarı yaştakiler için verilen sonuçların, 2000 yılından itibaren 15 ve daha yukarı yaştakiler için verilmeye başlanmasıdır.

2004 yılında yapılan değişiklikler

Uygulanmaya başladığı tarihten itibaren, tanım ve kavramlar açısından uluslararası standartların takip edildiği hanehalkı işgücü anketleri, 2002 yılında Avrupa Birliği'ne uyum açısından ele alınmıştır. Bu doğrultuda sürdürülen çalışmalar neticesinde Avrupa Birliği İstatistik Ofisi'nin (Eurostat) talep ettiği tüm değişkenlerin kapsandığı bir soru kağıdı hazırlanmış olup, yeni soru kağıdında yer alan değişkenler ile Avrupa Birliği'nin işgücü istatistikleri konusundaki norm ve standartları tamamen karşılanabilmektedir.

2004 yılından itibaren soru kağıdındaki soru sayısı 47'den 98'e çıkarılmış ve referans haftasında işlerinin başında olmayan kişilerin istihdamda kabul edilip edilmemeleri ile ilgili kriterler, Avrupa Birliği İstatistik Ofisinin (Eurostat) bu konudaki norm ve standartları da gözönüne alınarak, soru kağıdında daha net tanımlanmıştır. Buna göre, kendi hesabına ve işveren olarak çalışanlar, referans haftasında çeşitli nedenlerle işlerinin başında bulunmasalar dahi istihdamda kabul edilirken, ücretli ve maaşlı olarak çalışan fertler, ancak 3 ay içinde işlerinin başına geri döneceklerse veya işten uzak kaldıkları süre zarfında maaş veya ücretlerinin en az % 50'sini almaya devam ediyorlarsa istihdamda kabul edilmektedir. 2004 yılına kadar uygulanan anketlerde, ücretli veya maaşlı olarak çalışan ve işleri ile bağlantıları devam eden fertler, işten uzak kalma süresine ve gelir elde edip etmeme kriterine bakılmaksızın istihdamda kabul edilmekteydi. Referans haftasında "bir saat" dahi olsa çalışmamış olan yevmiyeliler ve ücretsiz aile işçileri ise, önceki uygulamalarda olduğu gibi istihdamda kabul edilmemektedir. Referans haftasında çalışmamış olan ücretsiz aile işçilerinin istihdamda kabul edilip edilmemeleri konusunda, Eurostat'ın belirlemiş olduğu kriterler ILO tanımlarından farklılık göstermekte, ILO referans haftasında işbaşı olmayan ücretsiz aile işçilerinin, işten uzak kalma süresine bakılmaksızın, istihdam dışında kabul edilmelerini öngörürken, Eurostat işten uzak kalma süresi 3 aydan az olan ücretsiz aile işçilerinin istihdamda kabul edilmelerini önermektedir. TÜİK, bu konuda ILO kriterini uygulamakta ve referans haftasında bir saat bile olsa çalışmamış olan ücretsiz aile işçilerini istihdamda kabul etmemektedir.

2004 yılı Ocak ayından itibaren geliştirilen yeni soru kağıdı ile uygulanmasına başlanan bu serideki hanehalkı işgücü anketinin örnek hacmi, İstatistiksel Amaçlı Bölge Sınıflaması Düzey-2'ye göre tahmin vermek üzere dönemsel (üç aylık) olarak yaklaşık 37.000'e yükseltilmiştir. 2004 yılından itibaren, anketin dönemsel sonuçları yine Türkiye, kent ve kırsal bazında; yıllık sonuçlar ise İstatistiksel Amaçlı Bölge Sınıflaması Düzey-1'e göre kent ve kırsal ayrımında, Düzey 2'ye göre ise toplam bazda verilmektedir.

2004 yılında başlanan yeni seride, örneklem tasarımı üzerinde herhangi bir değişiklik yapılmamış, 2000 yılından itibaren kullanılmakta olan ve hanehalklarının 4 kez takibine dayanan yarı-panel tasarıma devam edilmektedir. 2004 yılı öncesinde 1995 yılı Numarataj Cetvellerine dayalı olan adres çerçevesi yenilenerek, 2000 Genel Nüfus Sayımı Form 1 Numarataj Cetvellerine göre oluşturulan yeni adres çerçevesi kullanılmaya başlanmıştır.

2004 yılından itibaren işgücüne yönelik sorular 15 ve daha yukarı yaştaki fertler için sorulmaya başlanmıştır.

2005 yılında yapılan değişiklikler

2005 yılı başında, Hanehalkı İşgücü Anketi soru kağıdı Avrupa Birliği İstatistik Ofisi'nin 2005 yılından itibaren derlenmesini öngördüğü yeni değişkenleri içerecek şekilde revize edilmiş ve bu kapsamda soru sayısı 110'a çıkmıştır. 2005 yılından itibaren Hanehalkı İşgücü Anketi'nin tahminleri, hareketli üçer aylık dönem ortalamaları esas alınmak kaydıyla aylık olarak yayınlanmaktadır. Bu seride ilgili üç aylık dönemin ağırlıkları, dönem ortası aya ilişkin nüfus projeksiyonları esas alınarak hesaplanmakta olup, ifade kolaylığı açısından tahminler de dönem ortası ay adıyla ifade edilmektedir.

Bu kapsamda açıklanmakta olan, Şubat, Mayıs, Ağustos ve Kasım ayı haber bültenleri, 2000 yılından itibaren yayınlanmakta olan dönemsel sonuçlarla tamamen karşılaştırılabilir niteliktedir. Diğer aylarda açıklanan verilerin 2005 yılı öncesine ait karşılığı yoktur.

2005 yılından itibaren Hanehalkı İşgücü Anketi Haber Bültenleri, sabit bir takvime göre açıklanmaya başlamıştır. Bu kapsamda 2005 yılında ilgili üç aylık dönemin bitimini takip eden 55. gün (her ayın 25'inde, 25'inin hafta sonuna denk gelmesi durumunda takip eden ilk iş günü) açıklanmış olan sonuçlar, 2006 yılı içinde ilgili üç aylık dönemin bitimini takip eden 50. günde yayımlanmış olup, **2007 yılından itibaren bu süre 45 güne indirilmiştir. 2007 Ocak ayında açıklanan Eylül-Ekim-Kasım 2006 dönemi hanehalkı işgücü anketine ilişkin haber bülteninden başlamak üzere araştırma sonuçları, ilgili üç aylık dönemin bitimini takip eden 45. gün (her ayın 15'inde, 15'inin hafta sonuna denk gelmesi durumunda takip eden ilk iş günü) açıklanmaktadır.**

Ağırlıklandırma

Hanehalkı işgücü anketi sonuçlarının ağırlıklandırılmasında, 1990 yılına kadar 1985-1990 Genel Nüfus Sayımı sonuçları, 1991 yılı ve sonrası için 1990 Genel Nüfus Sayımı ve 1997 Nüfus Tespiti sonuçları kullanılmıştır. Ancak, 2000 Genel Nüfus Sayımı sonuçlarının istenen ayrıntıda hazır olması ve 1997 Nüfus Tespiti sonuçları ile arasında yaş ve kent-kır ayrımında önemli farklılıkların bulunması nedeniyle, hanehalkı işgücü anketi sonuçlarının, geriye dönük olarak 1990-2000 bazlı nüfus projeksiyonları ile revize edilmesi kaçınılmaz olmuştur.

2000 Genel Nüfus Sayımı sonuçları kullanılarak yapılan projeksiyonlar kullanıldığında, en önemli farklılık kırsal yerlerdeki nüfus tahmininde görülmüştür. Toplam nüfusta ve kırsal kesim oranında ortaya çıkan nüfus farkının, diğer nedeni ise nüfus projeksiyonlarında kullanılan varsayımların farklı olmasıdır.

1997 yılında yapılan araştırmanın aslında bir nüfus sayımı değil, bir nüfus tespiti olduğu ve seçim amaçlı yapılan bir çalışma olmasının yaratmış olduğu bazı sakıncalar dikkate alındığında, 2000 Genel Nüfus Sayımı sonuçlarının, Türkiye'nin demografik yapısını daha iyi yansıtmaları ve daha güncel olması nedeniyle, bundan sonra yapılacak araştırma ve analizlerde hanehalkı işgücü anketi revize sonuçlarının kullanılması daha sağlıklı neticeler vereceği düşünülmektedir. 1991-2002 yıllarına ilişkin revize sonuçları basılı olarak yayınlanmamış olup, revize sonuçlara TÜİK'in web sayfasında yer alan "Hanehalkı İşgücü Veritabanı"ndan veya VERİ bölümünün altında yer alan tarihsel tablolardan ulaşmak mümkündür.

TANIM VE KAVRAMLAR

Tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde belirli bir yaş üzerindeki nüfus, işgücü bakımından üç temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dahil olmayanlar. İstihdam edilenler ve işsizler, birlikte işgücünü oluştururlar. Yukarıda belirtilenler şu şekilde özetlenebilir;

ÇALIŞMA ÇAĞINDAKİ NÜFUS = İŞGÜCÜ + İŞGÜCÜNE DAHİL OLMAYANLAR

İŞGÜCÜ = İSTİHDAM EDİLENLER + İŞSİZLER

HANEHALKI: Aralarında akrabalık bağı bulunsun ya da bulunmasın aynı konutta veya aynı konutun bir bölümünde yaşayan, aynı kazandan yiyen, kazanç ve masraflarını ayırmayan, hanehalkının hizmet ve yönetimine katılan bir ya da birden çok kişinin oluşturduğu topluluktur.

KURUMSAL OLMAYAN SİVİL NÜFUS: Okul, yurt, otel, çocuk yuvası, huzurevi, özel nitelikteki hastahane, hapisane, kışla ya da orduvinde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

KURUMSAL OLMAYAN ÇALIŞMA ÇAĞINDAKİ NÜFUS: Kurumsal olmayan sivil nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

İŞGÜCÜ: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu nüfusu kapsar.

İŞGÜCÜNE KATILMA ORANI: İşgücünün, kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus içindeki oranıdır.

İSTİHDAM: Aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dahil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus, istihdam edilen nüfustur.

İşbaşında olanlar: Ücretli, maaşlı, yevmiyeli, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İşbaşında olmayanlar: İş ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına ve işverenler istihdamda kabul edilmektedir.

Ücretli ve maaşlı çalışan ve çeşitli nedenlerle referans döneminde işlerinin başında bulunmayan fertler; ancak 3 ay içinde işlerinin başına geri döneceklerse veya işten uzak kaldıkları süre zarfında maaş veya ücretlerinin en az % 50 ve daha fazlasını almaya devam ediyorlarsa istihdamda kabul edilmektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri ile mesleki bilgilerini artırmak amacıyla belirli bir menfaat (aynı ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışanlar (çırak, stajyer vb.) istihdamda kabul edilmektedirler.

İSTİHDAM ORANI: İstihdamın, kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus içindeki oranıdır.

EKSİK İSTİHDAM: Ankette, eksik istihdam iki ayrı grupta ölçülmeye çalışılmıştır:

a) Görülebilir eksik istihdam: Referans döneminde ekonomik nedenlerle, 40 saatten daha az süre çalışıp, mevcut işinde ya da ikinci bir işte daha fazla süre çalışmaya müsait olan kişilerdir.

Ekonomik nedenler:

- i) Teknik veya ekonomik nedenlerle geçici iş yavaşlatılması veya durdurulması,
- ii) İş olmaması,
- iii) Tam gün iş bulamaması,
- iv) İşin son hafta içinde başlaması ve/veya bitmesi.

b) Diğer: Görülebilir eksik istihdam dışında kalanlardan, mevcut işinde elde ettiği gelirin azlığı ya da kendi mesleğinde istihdam edilmemesi gibi nedenlerle mevcut işini değiştirmek istediğini ya da ikinci bir iş aradığını bildiren kişilerdir.

KAYIT DIŞI İSTİHDAM : Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

İŞSİZ: Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son üç ay içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm kişiler işsiz nüfusa dahildirler.

Ayrıca, üç ay içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenlerden, 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek kişiler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

İŞSİZLİK ORANI: İşsiz nüfusun işgücü içindeki oranıdır.

İŞGÜCÜNE DAHİL OLMAYANLAR: İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

1. **İş aramayıp çalışmaya hazır olanlar:** Çeşitli nedenlerle başka bir iş aramayan, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir. İki alt başlıkta ele alınmaktadır:

İş bulma ümidi olmayanlar: Bölgede iş bulunmadığına veya bölgede kendisine uygun iş olmadığına inandığı için iş aramayıp, ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

Diğer: Mevsimlik çalışma, ev kadını olma, öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

2. **Mevsimlik çalışanlar:** Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.
3. **Ev işleriyle meşgul:** Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.
4. **Öğrenci:** Bir öğrenim kurumuna devam etmesi nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.
5. **Emekli:** Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.
6. **Çalışamaz halde:** Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.
7. **Diğer:** Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

KENTSEL KESİM: 20 001 ve daha fazla nüfuslu yerleşim yerleri olarak tanımlanmıştır.

KIRSAL KESİM: 20 000 ve daha az nüfuslu yerleşim yerleri olarak tanımlanmıştır.

REFERANS DÖNEMİ: Her ayın Pazartesi ile başlayıp, Pazar ile biten ilk haftası referans dönemi olarak tanımlanmıştır.

Haber Bülteni

HANEHALKI İŞGÜCÜ ARAŞTIRMASI 2007 HAZİRAN DÖNEMİ SONUÇLARI (Mayıs, Haziran, Temmuz 2007)

Sayı: 151
17 Eylül 2007
10:00

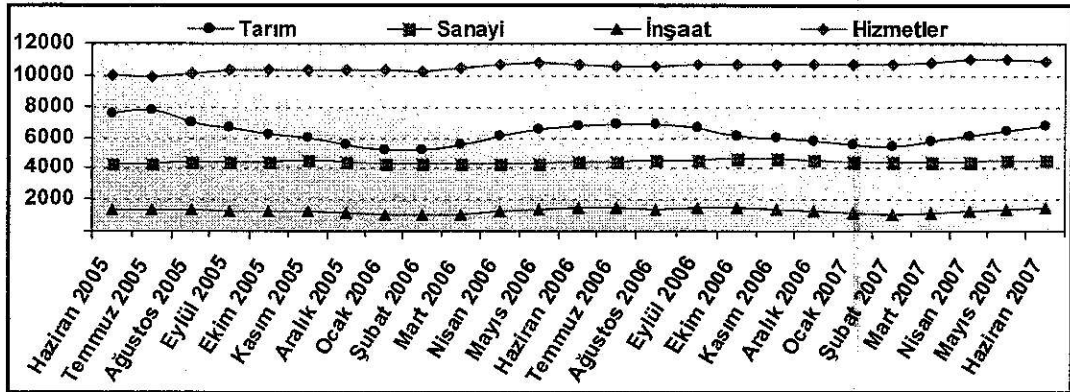
Haziran 2007 döneminde çalışma çağındaki nüfus geçen yılın aynı dönemine göre 837 bin kişi artmıştır

2007 yılı Haziran döneminde Türkiye'de kurumsal olmayan sivil nüfus bir önceki yılın aynı dönemine göre 925 bin kişilik bir artış ile 73 milyon 492 bin kişiye, kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus ise 837 bin kişi artarak 52 milyon 484 bin kişiye ulaşmıştır.

Tarım dışı istihdam 453 bin kişi artmıştır

2007 yılı Haziran döneminde istihdam edilenlerin sayısı, geçen yılın aynı dönemine göre 381 bin kişi artarak, 23 milyon 581 bin kişiye ulaşmıştır. Bu dönemde tarım sektöründe çalışan sayısı **72 bin kişi azalırken**, tarım dışı sektörlerde çalışan sayısı ise **453 bin kişi artmıştır**.

Grafik 1. İstihdam edilenlerin sektörel dağılımı, (Bin kişi)

Haziran 2007 döneminde istihdam edilenlerin % 28,4'ü tarım, % 19'u sanayi, % 6,3'ü inşaat, % 46,3'ü ise hizmetler sektöründedir. Önceki yılın aynı dönemi ile karşılaştırıldığında, tarım sektöründe istihdamın payının **0,8 puan azaldığı**, buna karşılık sanayi ve inşaat sektörlerinin paylarının **0,2 puan**, hizmetler sektörünün payının ise **0,4 puan arttığı** görülmektedir.

Tablo 1. İşgücü durumu (Haziran)

	TÜRKİYE		KENT		KIR	
	2006	2007	2006	2007	2006	2007
Kurumsal olmayan sivil nüfus (000)	72 567	73 492	45 339	46 361	27 228	27 131
15 ve daha yukarı yaştaki nüfus (000)	51 647	52 484	32 699	33 520	18 948	18 964
İşgücü (000)	25 445	25 866	14 952	15 420	10 493	10 446
İstihdam (000)	23 200	23 581	13 280	13 714	9 920	9 867
İşsiz (000)	2 245	2 285	1 672	1 705	573	580
İşgücüne katılma oranı (%)	49,3	49,3	45,7	46,0	55,4	55,1
İstihdam oranı (%)	44,9	44,9	40,6	40,9	52,4	52,0
İşsizlik oranı (%)	8,8	8,8	11,2	11,1	5,5	5,5
Tarım dışı işsizlik oranı (%)	11,5	11,5	11,6	11,4	11,2	11,9
Genç nüfusta işsizlik oranı ⁽¹⁾ (%)	16,7	18,4	20,4	21,6	11,1	13,3
Eksik istihdam oranı (%)	3,8	3,3	3,3	3,0	4,5	3,8
Genç nüfusta eksik istihdam oranı ⁽¹⁾ (%)	4,2	3,5	3,5	3,0	5,3	4,3
İşgücüne dahil olmayanlar (000)	26 202	26 618	17 747	18 101	8 455	8 518

(1) 15-24 yaş grubundaki nüfus

İşsizlik oranı % 8,8 iken, tarım dışı işsizlik oranı % 11,5'tir

Türkiye genelinde işsiz sayısı geçen yılın aynı dönemine göre 40 bin kişi artarak 2 milyon 285 bin kişiye yükselmiştir. İşsizlik oranı ise herhangi bir değişim göstermeyerek % 8,8 seviyesinde gerçekleşmiştir. Kentsel yerlerde işsizlik oranı 0,1 puanlık azalışla % 11,1, kırsal yerlerde ise yine bir değişim göstermeyerek % 5,5 olmuştur.

Türkiye'de tarım dışı işsizlik oranı geçen yılın aynı dönemine göre değişmeyerek % 11,5 olarak gerçekleşmiştir. Bu oran erkeklerde geçen yılın aynı dönemine göre değişmeyerek % 10,3, kadınlarda 0,1 puanlık artışla % 16,6 olmuştur.

Bu dönemdeki işsizlerin;

- % 71,5'i erkek nüfustur.
- % 55,1'i lise altı eğitimlidir.
- % 31,9'u bir yıl ve daha uzun süredir iş aramaktadır.
- İşsizler sıklıkla (% 30,8) "eş-dost" vasıtasıyla iş aramaktadır.
- % 80,4'ü (1 milyon 836 bin kişi) daha önce bir işte çalışmıştır.
- Daha önce bir işte çalışmış olan işsizlerin % 51,1'i "hizmetler", % 24,5'i "sanayi", % 16,6'sı "inşaat", % 7,8'i ise "tarım" sektöründe çalışmıştır.

İstihdamın yapısı

Bu dönemde istihdam edilenlerin;

- % 72,8'i erkek nüfustur.
- % 61,4'ü lise altı eğitimlidir.
- % 57,2'si ücretli, maaşlı ve yevmiyeli, % 27,5'i kendi hesabına ve işveren, % 15,3'ü ücretsiz aile işçisidir.
- % 62,9'u "1-9 kişi arası" çalışanı olan işyerlerinde çalışmaktadır.
- % 3'ünün ek bir işi vardır.
- % 3,9'u mevcut işini değiştirmek veya mevcut işine ek olarak bir iş aramaktadır.
- Ücretli olarak çalışanların % 85,4'ü sürekli bir işte çalışmaktadır.

Yaptığı işten dolayı sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlar

Yaptığı işten ötürü herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmadan çalışanların oranı, önceki yılın aynı dönemine göre 1,7 puanlık azalışla % 48,6 olarak gerçekleşmiştir. Bu dönemde, geçen yılın aynı dönemine göre tarım sektöründe sosyal güvenlikten yoksun çalışanların oranı % 88,2'den % 88,1'e, tarım dışı sektörlerde % 34,6'dan % 32,8'e düşmüştür.

Haziran döneminde işgücüne katılma oranı % 49,3'tür

2007 yılı Haziran döneminde, Türkiye genelinde işgücüne katılma oranı, geçen yılın aynı dönemine göre değişmeyerek % 49,3 olarak gerçekleşmiştir. Erkeklerde işgücüne katılma oranı 0,1 puanlık artışla % 72,4, kadınlarda ise değişmeyerek % 26,6'dır. Kentsel yerlerde işgücüne katılma oranı 0,3 puanlık artışla % 46, kırsal yerlerde ise 0,3 puanlık azalışla % 55,1'dir. İşgücünün eğitim ve yaş dağılımları ise;

- Toplam işgücünün % 18,3'ünü 15-24 yaş grubundakiler oluşturmaktadır.
- Lise altı eğitimlilerde işgücüne katılma oranı % 48,2 iken yükseköğretim mezunlarında bu oran % 78,1'dir.
- Lise altı eğitimlilerde erkeklerin işgücüne katılma oranı % 71,9 iken, kadınlarda % 23,7'dir.
- Lise ve dengi okul mezunlarında erkeklerde işgücüne katılma oranı % 74,4 iken, kadınlarda % 32'dir.
- Yükseköğretim mezunlarında erkeklerde işgücüne katılma oranı % 83,8 iken, kadınlarda % 69,4'tür.

İşgücü dışında olanların % 37'si daha önce bir işte çalışmıştır

- Haziran 2007 döneminde işgücü dışında olup, daha önce bir işte çalışanların % 34,1'i "tarım", % 24,4'ü "sanayi", % 5,4'ü "inşaat", % 36,1'i ise "hizmetler" sektöründe çalışmıştır.
- Daha önce bir işte çalışıp, sözkonusu dönemde işgücü dışında olanların (9 milyon 851 bin kişi);
 - % 31,8'i emeklilik,
 - % 6'sı mevsim gereği,
 - % 18,6'sı sağlık nedeniyle,
 - % 10,4'ü evlilik,
 - % 5,1'i işten çıkartılma/işyerinin kapanması,
 - % 5,3'ü işinden memnun olmama,
 - % 22,8'i diğer nedenlerle en son çalıştıkları işten ayrılmışlardır.

İlgili dönemde işgücü hareketleri

Haziran 2007 döneminde 1 milyon 495 bin kişi işe yeni başlamış veya iş değiştirmiş olup, bunun toplam istihdam içindeki oranı % 6,3'tür. İşe yeni başlayan veya iş değiştirenlerin % 32,8'i 25-34 yaş grubundadır.

Bu dönemde işe başlayan veya iş değiştirenlerin % 23'ü "sanayi", % 39,7'si "hizmetler", % 20,7'si "inşaat" sektöründe, % 16,6'sı ise "tarım" sektöründe işe başlamıştır.

Mevcut işsizlerin % 13,9'unu (317 bin kişi) bu dönemde işten ayrılanlar oluşturmaktadır.

Haber bülteninin tüm tablolarına <http://www.tuik.gov.tr> adresinden ulaşabilirsiniz.

METODOLOJİ İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR

Açıklama

Hanehalkı işgücü araştırması Ekim 1988'den itibaren düzenli olarak uygulanmaktadır. Bu tarihten itibaren, Uluslararası Çalışma Örgütü'nce (ILO) benimsenen temel tanım ve kavramların kullanıldığı araştırma, 1988-1999 yılları arasında yılda iki kez, her yılın Nisan ve Ekim aylarının Pazartesi ile başlayıp Pazar ile biten son haftası referans alınarak uygulanmıştır. Bu dönemde uygulanan araştırma sonuçları, Türkiye, kentsel ve kırsal yerler ayrımında yayınlanmıştır.

2000 yılında hanehalkı işgücü araştırmasının; uygulama sıklığı, örnek büyüklüğü, tahmin boyutu, soru kağıdı gibi konularda birtakım değişiklikler yapılmıştır. Bu değişiklikler, mevcut seri ile karşılaştırma imkanını sağlayacak biçimde geliştirilmiştir. 2000 yılından itibaren araştırma aylık olarak uygulanmaktadır. Yeni örnek tasarımında dönemsel (üç aylık) örnek büyüklüğü 23 000'e çıkartılmış ve her hanehalkının toplam 18 aylık bir süreçte dört dönem boyunca takip edilmesi esasına dayalı yarı-panel tasarımına geçilmiştir.

2000-2003 yılları arasında uygulanan araştırma sonuçları, dönemsel olarak Türkiye, kent ve kır ayrımında, yıllık olarak ise Türkiye, kent ve kır tahminlerinin yanısıra 7 coğrafi bölge ve 9 seçilmiş il merkezi (Adana, Ankara, Antalya, Bursa, Erzurum, Gaziantep, İstanbul, İzmir, Samsun) için verilmiştir.

2004 yılından itibaren Avrupa Birliği İstatistik Ofisi'nin (Eurostat) talep ettiği tüm değişkenlerin kapsandığı bir soru kağıdı geliştirilmiş ve Hanehalkı İşgücü Araştırması soru kağıdı AB norm ve standartlarına tamamen uyumlu hale getirilmiştir.

Ayrıca, 2004 yılından itibaren örnek hacmi, yıllık düzeyde İstatistiksel Amaçlı Bölge Sınıflaması Düzey-2'ye (26 bölge) göre tahmin vermek üzere aylık yaklaşık 13 000 hanehalkına yükseltilmiştir. 2004 yılından itibaren, araştırmanın dönemsel sonuçları yine Türkiye, kent ve kır düzeyinde; yıllık sonuçlar ise İstatistiksel Amaçlı Bölge Sınıflaması Düzey-1'e (12 bölge) göre kent ve kır ayrımında, Düzey 2'ye göre ise toplam bazda verilmektedir.

Hanehalkı İşgücü Araştırması sonuçları, 2005 yılı Ocak ayından itibaren hareketli üçer aylık dönemler esas alınarak her ay açıklanmakta ve sonuçlar, ifade kolaylığı açısından ilgili üç aylık dönemin ortasındaki ay adıyla anılmaktadır. Bu yeni seride Şubat ayı I. dönem, Mayıs ayı II. dönem, Ağustos ayı III. dönem ve Kasım ayı IV. dönem sonuçlarına karşılık gelmektedir.

2006 Ocak döneminden itibaren açıklanan sonuçlar, 2005 yılı aynı dönem sonuçları ile karşılaştırılabilir özelliktedir.

Örnek büyüklüğü ve cevapsızlık oranı

Haziran 2007 haber bülteninde açıklanan sonuçlar; Mayıs, Haziran, Temmuz 2007 aylarını içeren üç aylık dönemi kapsamaktadır. Bu dönemde, kentsel yerlerden 26 531 ve kırsal yerlerden 11 208 olmak üzere, Türkiye genelinde toplam 37 739 örnek hanehalkı seçilmiştir. Bu hanehalklarından 31 493'ü ile anket yapılmış, 6 246 hanehalkına ise çeşitli nedenlerle cevaplamama formu doldurulmuştur. Haziran 2007 döneminde, cevaplamama oranı, kırsal yerlerde % 13,7, kentsel yerlerde % 16,1 olmak üzere, Türkiye genelinde % 15,4 olarak gerçekleşmiştir.

Bu dönemde, örnek hanehalklarında yaşayan 15 ve daha yukarı yaştaki toplam 85 bin 711 fert ile görüşülmüştür.